

Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH

Sektor za makroekonomski sistem VTKBIH

VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE

SA SVIJETOM ZA DEVET MJESECI 2019. GODINE

(skraćena verzija)

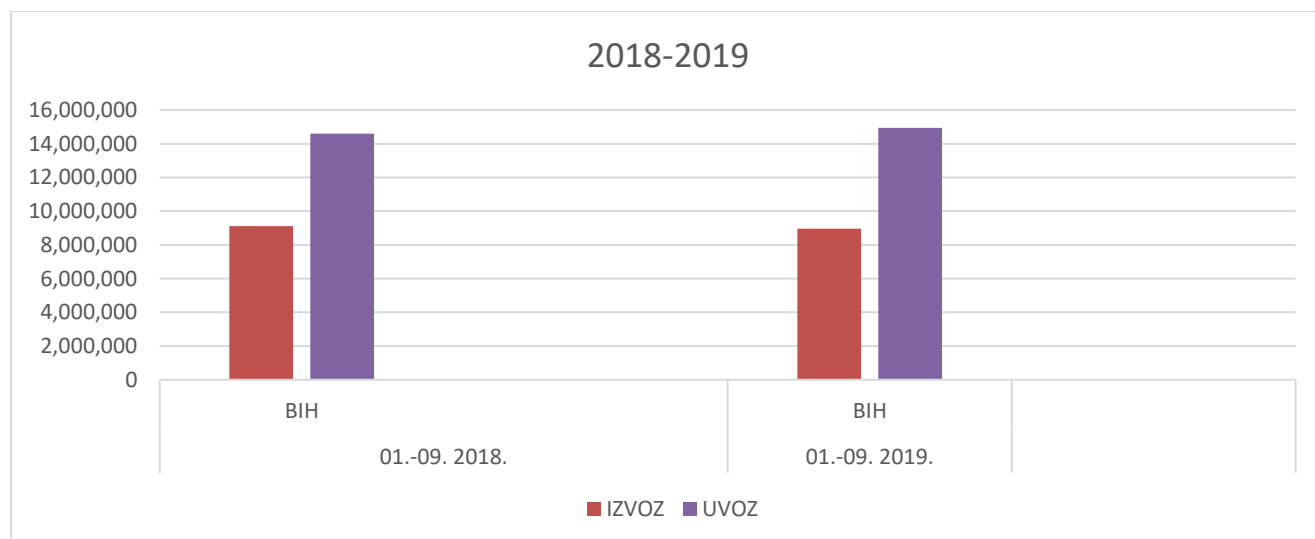
Novembar, 2019.

[Type here]

Pregled vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine u periodu 01.-09. 2019. / 01.-09. 2018:

(000 KM)¹

	01.-09.	01.-09.	porast u %
	2018	2019	2018/2019
	BIH	BIH	BIH
IZVOZ	9.111.043	8.956.325	-1,70
UVOZ	14.600.143	14.933.969	2,29
OBIM	23.711.186	23.890.294	0,76
SALDO	-5.489.100	-5.977.645	8,90
pokriv. uvoza izvozom	62,4%	60,0%	-3,90

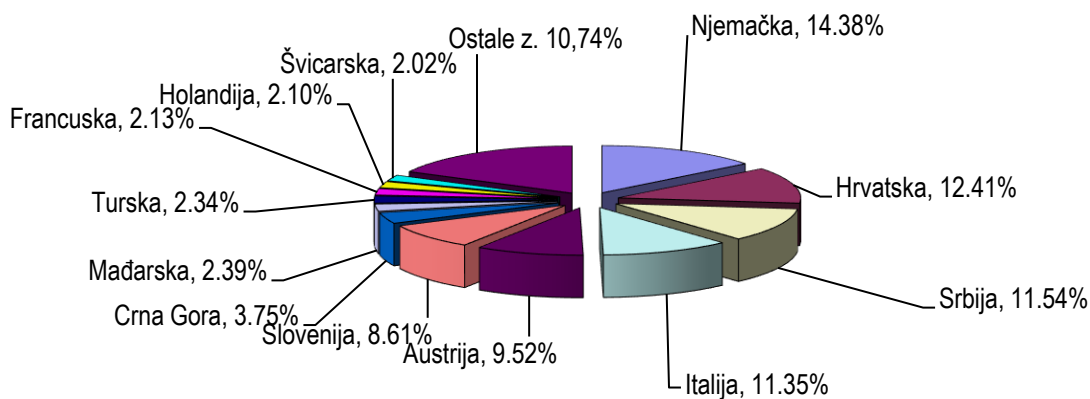

Izvoz iz BiH u prvih devet mjeseci 2019. godine iznosi 8,95 mld KM. Pad izvoza iz BiH od 1,70%. Uvoz u BiH iznosio je 14,93 mld KM i povećan je za 2,29%. Uzrok povećanja uvoza je rezultat privredne aktivnosti u zemlji, odnosno povećanom domaćom potrošnjom i variranju cijene nafte i naftnih derivata u proteklom periodu.

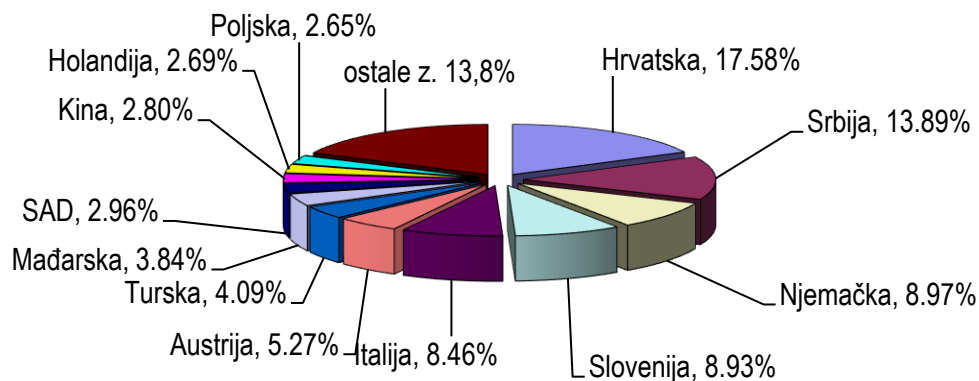
Vanjskotrgovinski deficit iznosi 5,97 mld KM i povećan je za 8,9%.

¹Sektor za statistiku i informatiku VTKBiH

Pregled učešća najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera u izvozu BiH:

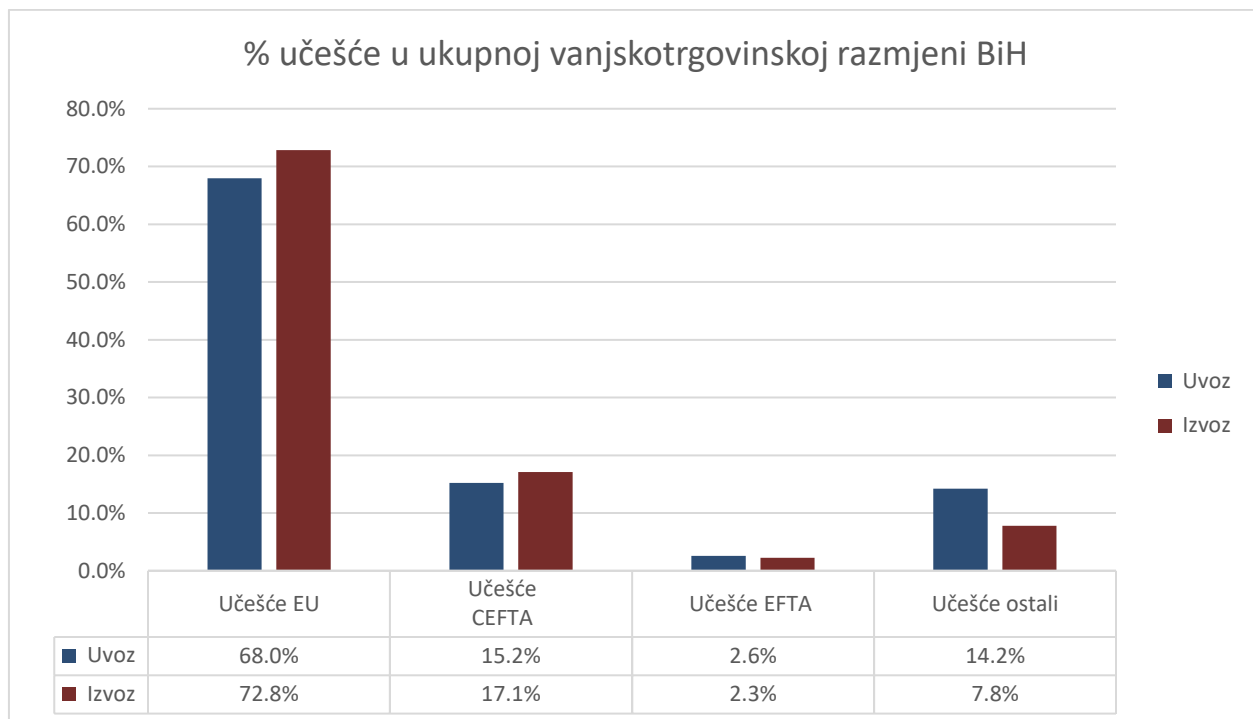
Pregled najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera BiH u uvozu:

Učešće u izvozu iz BiH: na prvom mjestu je EU u koju se izveze 72,8% od ukupne vrijednosti izvoza, zatim CEFTA na koju izvezemo 15,9% od ukupne vrijednosti izvoza te na ostale zemlje² sa 14,3% ukupnog izvoza.

Od ukupnog BH uvoza: 68% je iz EU, 15,2% iz CEFTA i 16,8% iz trećih odnosno ostalih zemalja.

² U ostale zemlje spadaju Turska, SAD, Kina, Rusija te ostale zemlje sa kojima je BiH trgovala

- Iz EU najznačajnija zemlja po obimu trgovine je Hrvatska.

U strukturi izvoza proizvoda sa najvećom ostvarenom vrijednošću, poredak je ostao kao i prošle godine; tako najviše u Hrvatsku izvozimo: električnu energiju (199 mil KM), aluminij u sirovim oblicima (65 mil KM), tkanine (45 mil KM), drvo obrađeno po dužini (43 mil KM), sjedala 40 mil KM itd; dok su najviše ostvarene vrijednosti uvoza: naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala (835 mil KM), električna energija (145 mil KM), čokolada (64 mil KM), portland-cement (42 mil KM), šećer od šećerne trske (36 mil KM) itd.

- Ukupan izvoz u CEFTA zemlje iznosio je 1,53 mld KM, dok je uvoz iznosio 2,27 mld KM te je ukupni trgovinski deficit sa zemljama CEFTA regiona 741 mil KM.

BiH ostvaruje suficit sa svim zemljama pojedinačno iz CEFTA-e osim sa Srbijom, gdje je dosegnuta pokrivenost uvoza izvozom od skoro 50%.

Ukupan izvoz BiH u Srbiju iznosio je 1,03 mld KM i povećan je za 8% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz iznosio 2,07 mld KM i povećan je za skoro 5%.

U vodećim tarifama po ukupnoj vrijednosti izvoza prednjače: koks i polukoks od kamenog uglja (191 mil KM), električna energija (130 mil KM), toplo valjana žica od željeza (77 mil KM), drvo obrađeno po dužini (46 mil KM), šipke od željeza (31 mil KM); dok kod uvoza prednjače proizvodi tarifne grupe 2710 naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala (191 mil KM), ulje sjemena suncokreta (55 mil KM), električna energija (51 mil KM); preparati za prehranu životinja (48 mil KM), kruh (kruh, peciva, kolači i sl) (47 mil KM).

- Vanjskotrgovinska razmjena BiH sa potpisnicama Sporazuma EFTA nije značajnije promjenjena u odnosu na prošlu godinu. Izvoz u ove zemlje iznosi tek 202 mil KM a uvoz u BiH oko 384 mil KM. Izvoz je povećan za 15,5% uvoz smanjen za 11,40%.

Preko 90% trgovine se obavlja sa Švicarskom; ostale tri zemlje bilježe minornu razmjenu sa BiH. Proizvodi koje izvozimo na Švicarsko tržište su: električna energija (69 mil KM), konstrukcije (18 mil KM), ostali namještaj (13 mil KM), sjedala (7 mil KM) itd.. dok kod uvoza najviše vrijednosti ostvaruju: aluminij sirovi (79 mil KM), umjetni korund (58 mil KM), lijekovi (44 mil KM), osobni automobili (37 mil KM) itd.

- U ostalim tržištima najveći obim razmjene ostvarujemo sa Turskom, SAD-om, Kinom, Rusijom itd. U odnosu na prošlu godinu, za devet mjeseci tekuće godine pad izvoza zabilježen je upravo u ove zemlje (Turska -17,3%, SAD -21,9%, Kina -22,8%) osim izvoza u Rusiju uz istovremeno povećanje uvoza (Turska 11,22%, SAD 25,82%, Kina 6,55%) i smanjenje uvoza iz Rusije (-77,22%).

- **Vanjskotrgovinska razmjena BiH po sektorima**

Iako je početak 2019. godine obilježen neočekivano pozitivnim razvojem ekonomske aktivnosti za EU (Italija je izašla iz tehničke recesije te je italijanski BDP porastao za 0,2%, velike ekonomije eurozone – Francuska i Španije su ostvarile rast od 0,3% i 0,7%; Njemačka je ostvarila neočekivan rast zahvaljujući građevinarskoj djelatnosti u najvećem dijelu, te proizvodnjom kapitalnih dobara), međutim globalne političke tenzije, rast protekcionizma, američko-kineski trgovinski rat daju negativne konotacije trgovini što za posljedicu ima smanjenje prognoze rasta eurozone, usporavanje ekonomske aktivnosti i opreznije investiranje, što se implicira svakako i na BiH kao izvozno orijentisanu zemlja.

Ukupna vanjskotrgovinska razmjena BiH po sektorima:

	01.-09. 2018.		01.-09. 2019.		u KM	
	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	porast u %	
					uvoz	izvoz
Agroindustrijski sektor	2.307.794.573	649.856.211	2.379.013.916	615.610.740	3,09	-5,27
Mineralna goriva (ugalj, koks, plin, nafta) i el. energija	2.120.769.126	913.867.379	2.118.567.946	743.265.699	-0,10	18,67
Hem. farm. proiz. , đubriva, plastika, kaučuk, guma..	2.303.577.185	1.049.525.500	2.346.198.469	1.097.382.858	1,85	4,56

Kamen, kreč, cement, beton, keramika i proizvodi	370.975.989	118.088.332	391.809.049	173.497.332	5,62	46,92
Koža, krzno, tekstil i proizvodi	1.572.334.294	1.203.204.848	1.512.015.989	1.185.488.201	-3,84	-1,47
Drvo, papir i namještaj	756.145.896	1.711.088.402	808.143.200	1.543.501.047	6,88	-9,79
Rude, metali i proizvodi	1.683.797.285	1.763.352.000	1.695.672.268	1.691.838.494	0,71	-4,06
Mašine, aparati, meh. uređaji, kotlovi, vozila, oružje	3.318.024.199	1.599.188.859	3.512.632.592	1.797.431.811	5,87	12,40
Ostali razni proizvodi	166.724.132	102.871.509	169.915.981	108.308.369	1,91	5,29
UKUPNO	14.600.142.681	9.111.043.040	14.933.969.410	8.956.324.550	2,29	-1,70

Stopa rasta izvoza baznih metala je negativna što je posljedica smanjenja izvoza gotovo svih tarifa ove grupe proizvoda osim rasta izvoza proizvoda od gvožđa i čelika koji su u konačnici osigurali rast kapitalnih proizvoda za 14%³.

Uvoz željeza i čelika smanjen količinski, te smanjen je uvoz proizvoda od željeza i čelika, dok je uvoz aluminijskih proizvoda od aluminijskih porastao za preko 20% usljed povećanih količina uvoza.

U drvnom sektoru došlo je do smanjenja izvoza tarifne grupe 45- Pluta i proizvodi od pluta; grupe 49- Štampane knjige, novine, slike i sl, 44- Drvo i proizvodi od drveta. Kako je navedeno u izvještaju Odbora drvne asocijacije VTKBiH; smanjeni izvoz drvnog sektora, kako je istaknuto, rezultat je manjeg izvoza proizvoda šumarstva za 10% i rezane građe za 11%, što je pozitivno. U posmatranom periodu izvoz finalnih proizvoda od drveta: namještaj, montažna drvena gradnja, građevinska stolarija, parket, ploče i furnir činili su 60,2% ukupnog izvoza drvnog sektora što je povoljnije nego u istom periodu 2018. godine, mada, kako je ocijenjeno, još uvijek je veliki izvoz rezane građe i proizvoda šumarstva. Povećan uvoz je pretežno rezultat porasta uvoza proizvoda šumarstva za čak 139,5% i nešto manjeg povećanja uvoza namještaja, građevinske stolarije, ploča i rezane građe.

Za devet mjeseci tekuće godine izvezeno je proizvoda **agroindustrijskog sektora** u ukupnoj vrijednosti od 615,6 miliona KM, što je manje za oko 5% u odnosu na isti period prethodne godine. Proizvodi koji čine oko 50 % ukupnog izvoza su: Suncokretovo ulje, voće i prerađevine od voća, mlijeko i mliječni proizvodi, kruh (peciva i kolači), brašno i drugi mlinski proizvodi, a top izvozna tržišta su: Njemačka, Hrvatska, Italija, Srbija, Slovenija, Austrija, Crna Gora.

³ CB BiH – Bilten 1

Smanjen je izvoz sljedećih proizvoda:

Proizvodi životinjskog porijekla (meso, ribe i mlijeko)

Žitarice i proizvodi mlinske industrije

Šećer i proizvodi od šećer

Pića alkoholi i sirće

Istovremeno smo uvezli proizvoda agroindustrijskog sektora u ukupnoj vrijednosti od 2,4 mlrd KM, što predstavlja povećanje od preko 3%, kada usporedimo izvoz za devet mjeseci 2018. godine. Ovakve promjene su rezultirale povećanjem uvoza sljedećih proizvoda:

Voće, povrće i njihovi proizvodi

Duhan i proizvodi zamjene duhana

Masnoće, kakao i njihovi proizvodi

Proizvodi životinjskog porijekla

Mlijeko i mliječni proizvodi

Vanjskotrgovinska razmjena u agroindustrijskom sektoru je rezultirala deficitom od 1,8 mlrd KM. Pokrivenost uvoza izvozom u ovom sektoru iznosi 26 %.

MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI

U analiziranom periodu je povećan izvoz mlijeka i proizvoda od mlijeka.

Izvezeno je mlijeka i njegovih proizvoda u ukupnoj vrijednosti od 18,1 milion KM, od čega je 55% izvoz UHT steriliziranog mlijeka i surutke koji imaju najnižu tržišnu vrijednost.

Mlijeka i mliječnih proizvoda smo uvezli u ukupnoj vrijednosti od 138,6 miliona KM, što predstavlja povećanje u odnosu na isti period prethodne godine, od čega je 66% uvoza proizvoda od mlijeka, koji imaju do šest puta (6 X) veću tržišnu vrijednost od UHT steriliziranog mlijeka.

U ovom sektoru privrede se u samoj strukturi vidi napredak, međutim i dalje je potrebno raditi na širenju palete proizvoda, odnosno raditi na neophodnoj supstituciji uvoza.

PIVO

Vanjskotrgovinska razmjena piva i dalje rezultira pokrivenosti uvoza izvozom od nepunih 3 %, što pokazuje jako lošu poziciju domaćih u odnosu na strane pivare.

I dalje su veliki uticaji niskih uvoznih cijena, tako da je prekomjerni uvoz piva u BiH je prisutan 70 posto. Cijena po jedinici hektolitara pada na 50 KM, dok u nekim evropskim zemljama je ta cijena oko 200 KM.

VOĆE I POVRĆE

U analiziranom periodu je izvezeno voća i povrća u ukupnoj vrijednosti od 122,4 miliona KM, što nam govori da je izvoz povećan u odnosu na isti period prethodne godine.

U razmjeni dominira sektor voća sa oko 60 %, povrće oko 20 %, a ostatak otpada na preradu.

Od voćarskih kultura, najzastupljenije su: šljiva, jabuka, kruška, grožđe, malina, jagoda, trešnja i šumski plodovi.

Od povrtlarskih kultura prednjače: krompir, kupus, krastavac, paradajz, paprika.

Najviše se izvozi svježa šljiva, smrznuta i svježa malina, šumski plodovi, trešnja, kornišoni, paradajz, krompir.

Značajan suficit u trgovinskoj razmjeni sa ostalim zemljama ostvaruju : šljiva, malina, trešnja i krastavac kornišon.

Najviše uvozimo: tropsko voće (Turksa, Iran Tunis i Saudijska Arabija) i banane (iz Slovenije, Ekvadora i Holandije) .